

De Katholieke Kerk in België 2025

Inhoudstafel

4	Voorwoord
6	Cijfers over de Kerk : enkele verduidelijkingen
8	Een nabije Kerk in België: het geloofsleven begeleiden in elke fase
25	Parochiehervorming in België: een nieuw gezicht voor de lokale Kerk
35	Bezoek van paus Franciscus: 'Hoopvol onderweg'
45	Synodaliteit: tweede sessie van de Bisschoppensynode en slotdocument
55	De Kerk in cijfers
63	Bedevaartsoorden
66	Bezinningscentra en gastenverblijven van kloosters en abdijen
67	Sacramenten en religieuze praktijk
71	Religieuzen
77	Solidariteitsorganisaties
85	Seksueel misbruik
89	Katholieke media
95	Onderwijs

© Saskia Vanderstichele

VOORWOORD

Beste lezer,

In dit **achtste jaarrapport** blikken we terug op **2024**.

De Kerk is in volle mutatie. Ze past zich aan aan de veranderingen in de maatschappij en aan haar wijzigende positie in een gesecculariseerde samenleving.

Deze verandering vindt zowel plaats op het niveau van de plaatselijke organisatie als op het niveau van de universele Kerk.

Wat dit laatste betreft, heeft de Synode over Synodaliteit, die in oktober 2021 door paus Franciscus werd gelanceerd, als hoofddoel de manier waarop de katholieke Kerk functioneert te vernieuwen door het concept van *synodaliteit*, d.w.z. 'samen op weg gaan' in de Kerk, te verdiepen.

Deze synode is nu een beslissende fase ingegaan: de uitvoering van de resoluties die genomen zijn over deze manier van werken. We zullen hier proberen uit te leggen wat er op het spel staat.

Wat de plaatselijke Kerken betreft, is de katholieke Kerk in België sinds enkele jaren bezig met een hervormingsproces van de zorg voor deze Kerken. Dit heeft een aantal gevolgen, onder andere voor de manier waarop de rol van de priester en de gelovigen wordt ingevuld.

Er vinden ook veranderingen plaats in de wijze waarop de gelovigen hun christelijke identiteit beleven. Dit wordt onder andere weerspiegeld in de manier waarop de initiatiesacramenten vandaag de dag worden beleefd.

Deze meer bewust gekozen deelname aan de christelijke identiteit betekent dat de gelovigen zich steeds meer wenden tot de verschillende vormen van ondersteuning die hen worden geboden in de verschillende fasen van hun geloofsleven.

De Kerk is zich bewust van al deze uitdagingen en probeert zich stap voor stap aan te passen om tegemoet te komen aan

de nieuwe verwachtingen van de gelovigen en om de plaats te vinden die haar toekomt in de huidige maatschappij. Tijdens zijn bezoek aan België herinnerde paus Franciscus ons eraan dat deze plaats die is van een “Kerk die eropuit trekt”, met aandacht voor een concrete aanwezigheid in de sociale, menselijke en existentiële uithoeken van het leven.

+ Luc Terlinden

Voorzitter van de Bisschoppenconferentie van België

© Bisdrom Namen

Cijfers over de Kerk

Enkele verduidelijkingen

Dit is het **achtste jaarrapport** waarin de katholieke Kerk in België een overzicht geeft van de brede waaier van haar activiteiten en geassocieerde organisaties. Het bestrijkt het jaar **2024**.

Net als de vorige edities geeft dit rapport **geen volledig beeld van de Kerk**. Daarvoor zijn de diensten en organisaties (aalmoezenierdiensten, solidariteitsorganisaties, lekenbewegingen, religieuze gemeenschappen, ...) te talrijk en hun initiatieven te divers. De voorbeelden in dit rapport zijn dan ook louter illustratief.

Omwille van de leesbaarheid en het volume zijn **sommige onderwerpen niet opgenomen** (jeugdpastoraal, jeugdbewegingen, nieuwe gemeenschappen, enz.). Dit betekent niet dat deze thema's en de inzet van de vele betrokken vrijwilligers onze interesse niet verdienen.

Alle organisaties en diensten die in dit rapport aan bod komen, hebben er **uitdrukkelijk mee ingestemd** om opgenomen te worden. De cijfers van hun activiteiten konden niet worden gecontroleerd door de redactie en vallen daarom onder de verantwoordelijkheid van de betreffende organisaties en diensten.

Dit jaarrapport focust op **de verschillende vormen van begeleiding die gelovigen binnen de Kerk kunnen vinden bij de verschillende aspecten van hun geloofsleven**. Het verkent ook de uitdagingen rond de **hervorming van de lokale Kerken**. Het blikt terug op het bezoek van paus Franciscus aan ons land en probeert de vooruitzichten te verduidelijken voor het grote project over **synodaliteit** in de universele Kerk dat hij in 2021 initieerde en waarvan de vruchten zichtbaar beginnen te worden.

Om u in staat te stellen uw eigen vergelijkingen te maken en trends vast te stellen, **zijn alle rapporten samengebracht op één plaats op de websites van de katholieke Kerk - www.jaarrapportkerk.be**

De verschillende jaarverslagen samen geven ook een completer beeld van het leven in de Kerk dan één enkel rapport, dat slechts een gedeeltelijke momentopname is.

Wat de kwestie van **seksueel misbruik** binnen de katholieke kerk in België betreft, bevat dit rapport, net als de vorige, verschillende gegevens die tijdens het voorgaande jaar zijn verzameld.

Op vraag van de Bisschoppenconferentie van België werd dit rapport opgesteld door Stéphane Nicolas en Peter Haegeman, in samenwerking met Prof. Wim Vandewiele (KU Leuven) en Prof. Catherine Chevalier (UCLouvain), Nathalie Milio, Bernard Du Four en Tommy Scholtes s.j. zijn ook lid van de stuurgroep onder leiding van Bruno Spriet.

Als u vragen of opmerkingen heeft over dit rapport, of als u informatie over uw initiatief of vereniging wil insturen voor een volgende editie, neem dan contact op via : **jaarrapport@interdio.be**

Een nabije Kerk in België: het geloofsleven begeleiden in elke fase

Inleiding

In de vorige jaarrapporten van de katholieke Kerk in België hadden we het vaak over de verschillende kerkelijke organisaties en verenigingen die zich inzetten voor sociaal kwetsbare mensen: migranten, kansarmen, zieken, enz.

In 2020 belichtten we **hoe de Kerk iedereen die dat wenst, in elke levensfase nabij is**. Dit jaar willen we een korte blik werpen op **de steun die katholieken in verschillende fasen van hun geloofsleven wordt geboden**.

In een snel veranderende Belgische samenleving, die zowel gekenmerkt wordt door een zekere afkeer van religie als door een nieuwe spirituele zoektocht, staat de katholieke Kerk dicht bij mensen op beslissende momenten in hun leven. Doopsel, huwelijk, gezinsleven, overlijden, rouw: deze hoogtepunten in het leven van mensen worden ook momenten van genade, wanneer ze gepaard gaan met aandacht, geloof en vriendelijkheid. Overal in België worden verschillende initiatieven opgezet door parochies, bisdommen, religieuze gemeenschappen en nieuwe bewegingen. Hier volgt een overzicht van de vele facetten van die christelijke begeleiding.

© Bisdom Namen

1. Doopbegeleiding: het zaad van het geloof zaaien

Het doopsel is vaak het eerste verzoek aan de Kerk, vooral voor jonge kinderen. In België bieden veel parochies een reeks bijeenkomsten aan onder leiding van een team van opgeleide leken, vaak in samenwerking met de diocesane dienst voor catechese. Deze bijeenkomsten helpen ouders de betekenis van het sacrament te begrijpen en betrokken te raken bij het doorgeven van het geloof.

Voor volwassenen is het catechumenaat zeer levendig in België. Het wordt begeleid door diocesane diensten en biedt ondersteuning gedurende één of twee jaar, met speciale evenementen (viering van de uitverkiezing, catechese, retraites). Naast diocesane diensten en parochies die catechumenen onthalen, bieden ook gemeenschappen zoals Emmanuel, Gemeenschap Chemin Neuf en Sant'Egidio een spiritueel en broederlijk onthaal aan catechumenen.

In 2024 vierden parochies in België:
29.769 doopsels

362 dopen
van volwassenen

© Magda Vanderheere

Magda Vanderheere

Pastoraal animator, Sint Crispijn Izegem - Lendelede

In onze pastorale eenheid houden we om de twee maanden een doopseltocht, telkens in een andere kerk. Daarop nodigen we de ouders uit die een kindje laten dopen.

De doopseltocht bevat vijf stappen:

Stap 1

Welkom in het huis van God - Men wordt welkom geheten en er wordt info uitgewisseld over het kindje en de doop. Men denkt na over wie er allemaal de dopeling omringt.

Stap 2

Woord van God - Men luistert naar het evangelieverhaal van de doop van Jezus door Johannes.

Stap 3

Opnieuw geboren als kind van God - Deze stap situeert zich bij de doopvont. Het gaat hier ook over de naam van de dopeling, over een kruisje geven, over het chrisma en de doopkaars.

Stap 4

Welkom in de familie van God - Men komt bij het altaar en hier wordt verwezen naar de eucharistie (ook eerste communie) en het gebed (het Onzevader).

Stap 5

Bidden met Maria - Maria is de moeder van Jezus en van alle christenen en daarom is het belangrijk dat zij hier ook ter sprake komt.

Na de tocht door de kerk die ongeveer een goed half uur duurt, praten we na bij een drankje. Dan komen er vragen over bijvoorbeeld het zelf samenstellen van het doopboekje of andere praktische zaken. Het is ook een gelegenheid voor gezinnen om andere ouders te ontmoeten die dezelfde overtuiging delen.

2. Verloofden begeleiden: bouwen op de rots

Alle bisdommen besteden bijzondere aandacht aan huwelijksvoorbereiding. De dienst “Koppels en Gezinnen” van het vicariaat Waals-Brabant coördineert bijvoorbeeld voorbereidende sessies met bezinning, uitwisseling, gebed en praktische hulpmiddelen voor het samenleven. Sommige weekends worden verzorgd door echtparen, met de steun van een priester of diaken.

Nieuwe gemeenschappen en andere bewegingen (Gemeenschap Chemin Neuf, Équipes Notre-Dame, Vivre & Aimer, Encounter Vlaanderen, enz.) bieden retraites of meerdaagse sessies aan, waar verloofde koppels worden aangemoedigd om de christelijke betekenis van hun verbintenis te verdiepen en hun liefde aan God toe te vertrouwen. Deze cursussen zijn een groot succes, zelfs bij koppels die niet veel praktiseren.

www.vivre-et-aimer.be

**encounter
vlaanderen**

www.encountervlaanderen.be

www.equipes-notre-dame.be

In 2024 vierden parochies in België:

4.896 kerkelijke huwelijken

Anne en Pierre-Michel Durieux

echtpaar dat verloofde koppels begeleidt

Wij zijn een begeleidend koppel in de pastorale eenheid van Chastre (Waals-Brabant). Het begeleiden van verloofde paren naar een kerkelijk huwelijk bestaat uit het leggen van een eerste contact, het deelnemen aan een voorbereidingsweekend en minimaal drie ontmoetingen als koppel. Deze gesprekken zijn een aanvulling op de spirituele voorbereiding met de priester. Tijdens deze bijeenkomsten bespreken we zowel concrete als diepgaande thema's: omgaan met tijd, omgaan met conflicten, vergeving, de taal van de liefde, het plan voor een leven samen, ... We gaan een echte dialoog aan. Velen vragen zelfs om die begeleiding te verlengen. We worden hierdoor geraakt en bemoedigd.

© Pierre-Michel Durieux

© wavebreakmedia/ Shutterstock.com

3. Koppels en gezinnen begeleiden: samen op weg gaan

Parochies en kerkelijke bewegingen in België zien de uitdagingen van het gezinsleven : opvoeding, spanningen, eenzaamheid, ... Daarom organiseren velen onder hen gespreksgroepen en workshops voor koppels of ouders. Sommige nieuwe bewegingen en gemeenschappen (Gemeenschap Chemin Neuf, Équipes Notre-Dame, Vivre & Aimer, Mariage Encounter Vlaanderen, enz.) maken ook het begeleiden van koppels tot de heuse basis van hun activiteit. Deze groepen helpen echtparen, door onderlinge uitwisseling, te groeien in hun geloof en in hun dagelijks leven.

Religieuze gemeenschappen zoals de Franciscanen, de Dominicanen en de Zusters van O.L.Vrouw Visitatie organiseren regelmatig momenten van gebed, gezinsretraites en luistersessies.

Binnen de diocesane diensten is er vaak één die specifiek gericht is op de gezinspastoraal.

Saskia van den Kieboom

Gezinspastoraal in het bisdom Antwerpen

De gezinspastoraal in het bisdom Antwerpen richt zich op een brede groep mensen. Het gaat om traditionele gezinnen, maar ook om gemengde gezinnen, eenoudergezinnen, alleenstaanden, paren, LGBTQ-relaties en paren die willen trouwen. Omdat er soms geen directe link is met de plaatselijke parochie, komen meer en meer mensen rechtstreeks uit bij de dienst gezinspastoraal om te weten te komen waar hun kinderen gedoopt kunnen worden, waar ze een priester kunnen vinden die hen kan trouwen of een kerkelijke zegen kan geven. Soms word ik ook geconfronteerd met mensen in preciaire situaties. Mensen die op zoek zijn naar relatietherapie of die hun huwelijk nietig willen laten verklaren. Zeker in het laatste geval merk ik dat er grote behoefte is aan pastorale begeleiding.

Er zijn ook eigen initiatieven van bisdommen, in dit geval een opvangcentrum voor gezinnen, echtparen en mensen in uiteenlopende moeilijke situaties.

© Saskia van den Kieboom

Myriam Denis

De "Eik van Mambré"

Sinds 2017 maak ik deel uit van een team van zes therapeuten van de "Chêne de Mambré", een onthaal- en begeleidingscentrum voor mensen (leken of geestelijken), koppels of gezinnen met relationele of psychologische moeilijkheden. Het centrum onderscheidt zich door zijn christelijke dimensie, terwijl het toch voor iedereen open staat. Het geloof wordt alleen besproken als mensen dat willen, maar onze kerkelijke wortels stellen veel mensen gerust. We leven in turbulente tijden en er zijn veel redenen waarom mensen voor begeleiding komen: communicatieproblemen, conflicten, ongelukkig zijn, rouwverwerking, twijfels over levenskeuzes, ontrouw, burn-out, soms als gevolg van misbruik, enzovoort. Ik ben vooral getroffen door de overdaad aan activiteiten die onze tijdgenoten uitput en spanningen veroorzaakt tussen echtgenoten en tussen ouders en kinderen. Een van de belangrijkste uitdagingen voor hen is om 'quality time' te vinden voor zichzelf, hun koppel en hun familie, zodat ze aan hun innerlijke zelf kunnen werken en opnieuw warme, zorgzame relaties kunnen opbouwen.

4. Begeleiding bij uitvaarten: getuigen van hoop

Het begeleiden van nabestaanden blijft een essentiële taak van de Belgische parochies. Waar uitvaartteams bestaan, bezoeken de leden ervan families, bereiden ze samen met hen de viering voor en zijn ze vaak aanwezig op het begraafplaats. Onder andere het bisdom Luik heeft specifieke opleidingen voor deze teams opgezet.

In sommige landelijke gebieden of daar waar een tekort aan priesters is, gaan leken die daartoe gezonden zijn, voor in de vieringen. Hun opdracht wordt ondersteund door liturgische, bijbelse en menselijke vorming.

In 2024 vierden parochies in België :

53.515

religieuze uitvaarten

31,7%

van de sterfgevallen

© Bisdom Doornik

© Michèle Galland

Michèle Galland

Pastorale eenheid Samber en Heure

Ik maak deel uit van een team van leken die opgeleid zijn om mensen te begeleiden bij uitvaarten wanneer er geen priester is. Wanneer dat het geval is, doet de verantwoordelijke voor de ceremonie een beroep op een team van leken.

Er wordt een afspraak gemaakt met de familie, en twee leken gaan naar hun thuis voor een lange tijd van luisteren en van het delen van het Woord van God. Nadat we hebben geluisterd naar wat ze over hun overledene wilden vertellen, stellen we bijbelteksten voor die daarmee overeenkomen, gebedsintenties worden samen opgesteld en, omdat een zegening minder tijd in beslag neemt dan een eucharistie, wordt er een meditatie gekozen uit een reeks gebedsteksten.

Deze dienst van de Kerk stelt ons, als leken, in staat om mensen te benaderen die vaak niet praktiserend zijn en om hen open te stellen voor het Woord van God, geworteld in de moeilijke tijd die zij doormaken.

Christenen die naar hen luisteren, het Woord om te delen ... de Kerk opent haar deuren voor hen!

5. Nabestaanden steunen: rouwenden troosten

Naast het vieren van uitvaarten bieden sommige parochies en gemeenschappen rouwgroepen aan, waar mensen hun pijn kunnen delen. Er wordt daar ook naar hen geluisterd en ze kunnen er geleidelijk rust vinden. Sommige bisdommen ondersteunen meerdere van deze groepen, soms geleid door diakens of specifiek gevormde begeleiders.

Nieuwe gemeenschappen zoals Gemeenschap Chemin Neuf en de Gemeenschap der Zaligsprekingen organiseren ook retraites voor nabestaanden, waar gesprek, gebed, sacramenten en spirituele begeleiding samenkomen.

© Katholieke Kerk in Brussel

Béatrice Caliouw

*hoofd van de eenheid 'Uitvaarten en rouwbegeleiding'
bisdom Luik*

Binnen de pastorale eenheden en parochies zetten teams verschillende initiatieven op om families na de uitvaart te blijven steunen: het versturen van een korte boodschap na een maand of met Kerstmis; het vieren van een eucharistieviering voor de overledene van de maand; aanwezigheid op het kerkhof met Allerheiligen en beschikbaarheid voor gebed; een uitnodiging aan wie in de loop van het jaar een dierbare hebben verloren om de Allerzielenviering bij te wonen en om het kruisje met de naam van de overledene en een kaars die aan paaskaars wordt aangestoken, mee te nemen; de organisatie van een maandelijkse gebedswake in de kerk; een "rouwcafé" lanceren voor vriendschappelijke uitwisseling waar nabestaanden elkaar kunnen steunen, ...

© Béatrice Caliouw

6. Geestelijke begeleiding: een persoonlijke relatie met God koesteren

<https://sites.google.com/site/bezinningscentra/kaart>

Middenin al deze vormen van begeleiding ontwikkelt zich in België ook de persoonlijke geestelijke begeleiding. Ze wordt aangeboden door priesters, religieuzen of opgeleide leken en richt zich tot iedereen die zijn innerlijke leven wil verdiepen en Gods werking in zijn leven wil ontdekken.

Spirituele centra (zoals La Pairelle in Wépion, de abdij van Maredsous, het klooster van Hurtebise, Het Rustpunt, Oude Abdij Drongen, Hof Zevenbergen, enz.) bieden begeleide retraites en stiltetijden aan. Nieuwe gemeenschappen organiseren ook spirituele groeiprogramma's met persoonlijke begeleiding.

In sommige bisdommen en congregaties worden netwerken van geestelijke begeleiders gecoördineerd door een specifieke dienst. Luisteren, respect voor het persoonlijke traject van elkeen en geworteld zijn in Gods Woord zijn de pijlers van deze netwerken.

In 2024 registreerden de 38 retraitecentra en gasthuizen van kloosters en abdijen waarmee contact werd opgenomen 142.841 overnachtingen.

Er is ook een groeiende vorm van digitale begeleiding. De bekendste diensten zijn :

Prie en Chemin

Bidden Onderweg

© Hilde Pex

Hilde Pex

geestelijk begeleider

‘Een vertrouwenspersoon op de weg naar binnen’ – zo omschrijf ik het liefst wat een geestelijk begeleider is. Ik voel me er diep vanbinnen toe geroepen. Dit dienstwerk is me dierbaar omdat ik getuige mag zijn van de geloofsweg van mensen en van hoe Gods Geest in hen werkzaam is. Vreugde en verdriet, zorgen en verlangens, worstelingen en genademomenten worden me toevertrouwd. Ik luister vooral, zeg zelf weinig, stel af en toe een vraag en probeer zo om ‘God tevoorschijn te luisteren’, om mee te onderscheiden wat God voor iemand verlangt, waartoe God iemand uitnodigt. Niet door iemand advies of raad te geven – hooguit wat suggesties voor het bidden met een Bijbeltekst of andere vormen van gebed – maar door iemand op verhaal te laten komen. Zo wordt de weg die naar meer liefde en leven leidt geleidelijk aan helderder.

Zuster Carine Devogelaere

Annuntiaten van Heverlee - spirituele gids

Geloven doe je niet alleen. Je leert het van en met anderen in je parochie, je bezinningsgroep of door de getuigenissen van andere gelovigen. Daarbij kan een persoonlijke gids je helpen zien hoe God aanwezig is in je leven en op welke manier je geloof handen en voeten kan krijgen. Zo'n begeleider vertelt je niet wat je moet doen maar zoekt samen met jou naar hoe je meer godverbonden kan leven. Een regelmatig gesprek over je gelovige inspiratie, houdt je alert voor de uitdagingen die het evangelie stelt.

Als begeleider ben je een bevoorrechte getuige van de manier waarop God met een mens omgaat en hoe Hij zich laat kennen. Je helpt de begeleide om het fluisteren van de Geest te herkennen in zijn of haar leven. Dat stemt tot nederigheid en dankbaarheid.

Vaak loopt een begeleiding over jaren en ben je als begeleider een klankbord dat vreugde en vragen mag delen doorheen verschillende levensfasen. Het is een echt geschenk om zo met mensen op weg te mogen gaan.

© Carine Devogelaere

Conclusie

Begeleiding in de Kerk in België is het teken van een vleesgeworden en levende pastoraal. Of het nu gericht is op ouders, koppels, gezinnen, mensen in rouw of op een spirituele zoektocht, het getuigt van een Kerk die onderweg is, dicht bij het leven van mensen, in staat om te luisteren, te steunen en te helpen groeien in hun geloof. Deze initiatieven, vaak discreet maar diepmenselijk en spiritueel, bouwen aan een Kerk die broederlijk en missionair is, ten dienste van het leven.

Het moet ook benadrukt worden dat elke persoon (leek of gewijd) die belast is met één van deze pastorale taken één of meer opleidingen over deze thema's heeft gevolgd. We hebben hier echter niet genoeg ruimte om alle beschikbare opleidingen te beschrijven.

En we mogen tenslotte ook niet vergeten dat de meeste mensen die een vorm van ondersteuning bieden, dit doen op vrijwillige basis. Duizenden mensen geven zo van hun tijd om dienstbaar te zijn voor de gemeenschap.

© katemangostar- Freepik

Parochiehervorming in België: een nieuw gezicht voor de lokale Kerk

De Kerk maakt de laatste decennia grote veranderingen door, op verschillende domeinen. Die hebben ook een weerslag op de meest zichtbare lokale bouwstenen en vertegenwoordigers van de kerkelijke organisatie, de **parochie** en de **pastoor**. Het parochielandschap zoals we dat kenden, werd en wordt grondig hertekend zodat het aangepast is aan de interne en externe maatschappelijke veranderingen waaraan ook de Kerk onderhevig is.

De parochie vormt een afzonderlijk geheel binnen een bisdom. De pastoor staat er voor de 'herderlijke zorg' van de gemeenschap in. Deze basiscel binnen de rooms-katholieke Kerk is het levende centrum van de christelijke gemeenschap en vormt sinds eeuwen een herkenbare realiteit. Op die manier vielen ook in ons land parochie, (stedelijke) buurt en/of dorp samen. Het volledige spectrum aan kerkelijke activiteit was er aanwezig. In het kielzog ervan werden ook onderwijs, gezondheidszorg, ... met christelijke inspiratie aangeboden. De parochie vormde zo de kern van het 'gemeenschapsleven', als een hub van verenigingen en organisaties met een katholieke origine die samenkwamen in parochielokalen.

© Katholieke Kerk in Brussel

Binnen die parochie is traditioneel de door de bisschop aangestelde priester, de pastoor, wat in het Latijn 'herder' betekent, de spilfiguur. Het Tweede Vaticaans Concilie schoof de samenwerking met de leken-gelovigen, die bijvoorbeeld in parochieraden en -ploegen medeverantwoordelijkheid opnemen, uitdrukkelijk naar voor. De pastoor dient immers onder meer het aandeel van christengelovigen-leken in de zending van de Kerk te erkennen en te bevorderen. Zodoende wordt de parochie naar buiten én naar binnen een open gemeenschap.

Die samenwerking tussen pastoor en leken wordt concreet op de verschillende domeinen die de pastorale zorg voor de geloofsgemeenschap met zich meebrengt: de verkondiging van het Woord (catechese, ...), de liturgie (gebedsmomenten, vieren van de verschillende sacramenten), de diaconie, de gemeenschapsvorming, het bestuur en de administratie.

Sinds ondertussen een paar decennia zijn de Belgische bisdommen bezig met een pastorale **reorganisatie** die de traditionele invulling van de parochie en van de rol van de priester beïnvloedt en uitdaagt.

© Katholieke Kerk in Brussel

© Luca Marciano

De motivatie voor deze reorganisatie is meervoudig, en kan vanuit zowel een negatieve als een positieve invalshoek bekeken worden.

Het perspectief is negatief als men vertrekt vanuit een realiteit met minder en verouderende priesters, met minder en verouderende kerkgangers en met minder vraag naar sacramenten. Daarnaast kunnen herschikkingen en veranderingen ook positief gemotiveerd worden vanuit de opkomst van nieuwe spirituele noden, vanuit de vraag van bepaalde geloofsgemeenschappen of nog vanuit veranderende vragen om sacramenten en rituelen.

De reorganisatie waarvan sprake komt in feite neer op het samenvoegen of **fuseren** van parochies tot grotere gehelen, waarbij die doorgaans ook een nieuwe naam krijgen (zie p. 34). Deze aanpak is nu op vele plaatsen doorgevoerd en in sommige bisdommen zet men al verdere stappen.

Dergelijke clustering brengt een aantal uitdagingen met zich mee. In grotere gehelen is de lokale verbondenheid en verankering van mensen en verenigingen minder evident. Door de inzet van de minder talrijke menselijke krachten

op meer plaatsen, valt ook wat stabiliteit weg en dreigt minder op langere termijn te kunnen worden gewerkt. De pastorale en andere noden in die grotere gehelen veronderstellen ook een grotere inzet van leken. Daarbij is het, in de geest van Vaticaan II en met een synodale ingesteldheid, zoeken naar een nieuw vruchtbaar evenwicht tussen gewijden (pastoor, diaken) en leken, die als lid van een parochie- of zoneploeg, lector, acoliet, koorzanger, vrijwilliger in de diaconie, ... taken op zich nemen. Hierin hebben ook de diakens en pastorale werkers een erg belangrijke inbreng.

Waar vroeger een pastoor (soms bijgestaan door één of zelfs meerdere onderpastors) eindverantwoordelijkheid droeg voor één parochie, wordt hij nu (mede)verantwoordelijk voor één of meerdere van die grotere gehelen. Dat vraagt om organisatorische aanpassingen. Overigens voorziet het kerkelijk recht al uitdrukkelijk de realiteit waarbij een pastoor ook verantwoordelijk kan zijn voor verschillende gemeenschappen in een groter territoriaal geheel.

Dit houdt ook andere manieren van werken in, bijvoorbeeld om 'dicht bij mensen staan', dus aanwezigheid én nabijheid te verzekeren. Het samenvoegen van parochies met een eigen geschiedenis, achtergrond en manier van werken stelt ook

© Christophe Cappelli/ Shutterstock.com

© Bisdom Antwerpen

de uitdaging om 'eenheid in verscheidenheid' te creëren. Hierbij wordt vaak het 'synodaal' werken op het terrein concreet gemaakt in overleg rond het beleid en de implementatie ervan.

Ook de bisdommen zetten hierop in, door de vroegere parochies te begeleiden naar de nieuwe entiteiten, zowel via de analyse van de bestaande toestand als het ontwikkelen van een pastorale visie op de nieuwe entiteit. De bisdommen zetten in op het aanbieden van opleiding en vorming voor geëngageerde parochianen, het uitwisselen van 'best practices', ...

Overigens nemen bisdommen, soms ook interdiocesaan, initiatieven op allerlei vlakken die vroeger op parochiaal niveau zouden ontwikkeld zijn, zoals met betrekking tot vorming, jongerenpastoraal, digitalisering, ...

Inmiddels is men op het diocesane niveau al bezig met een volgende stap voor te bereiden of zelfs al in de praktijk te brengen. Die stap impliceert het maken van keuzes en het leggen van prioriteiten in wat er nog waar aan pastorale zorg en activiteit wordt aangeboden. Na het fuseren is men als het ware toe aan het '**concentreren**'. Daarbij stapt

men af van een puur territoriale benadering en gaat men kijken op welke plaatsen er nog voldoende dynamiek en kiemkracht is voor het geloofsleven. Deze evolutie komt nu op gang. Hoe dit formeel zal georganiseerd en benoemd worden, is in volle uitwerking. In het bisdom Brugge bijvoorbeeld gebruikt men de term 'kerkknooppunten' om deze nieuwe structuren te benoemen.

Zowel de voorbij en aan de gang zijnde fusies van parochies als de toekomstige reorganisaties die eerder concentraties van het geloofsleven inhouden, hebben een belangrijke impact op de rol van de pastoor. Hij is veel 'mobiel' dan vroeger, zowel in zijn band met de gelovigen die hem zijn toevertrouwd als in het groter aantal locaties waar hij actief is. In zekere zin wordt hij meer zendeling, meer 'missionaris'.

Voor de opdrachten die niet exclusief aan een priester voorbehouden zijn, moet de pastoor zoeken naar een nieuw evenwicht met geëngageerde leken waarbij hij als een 'coach' delegeert, samenwerking bevordert en teamspirit stimuleert en zelf aan de dag legt. Hij moet daarbij in toenemende mate al zijn sociale, communicatieve, leiderschaps- en organisatorische talenten en vaardigheden aanwenden. De seminarieopleiding en de permanente vorming zetten hier ook op in.

© Robert Kneschke/ Shutterstock.com

Concreet betekent dit vaak dat de priesters zich toeleggen op vorming, spirituele begeleiding en evangelisatie. Leken zijn dan weer eerder actief in de catechese, bij uitvaarten, in de zorg voor het materiële en financiële (het 'tijdelijke') of nog bij het coördineren van projecten of zelfs pastorale zones. Velen onder hen leveren zo een actieve en waardevolle bijdrage aan het lokale geloofs- en gemeenschapsleven op terreinen die traditioneel door de pastoor werden ingevuld.

Deze dynamiek verplicht iedereen zichzelf in vraag te stellen en te zoeken naar haar of zijn bijdrage aan samen Kerk-zijn.

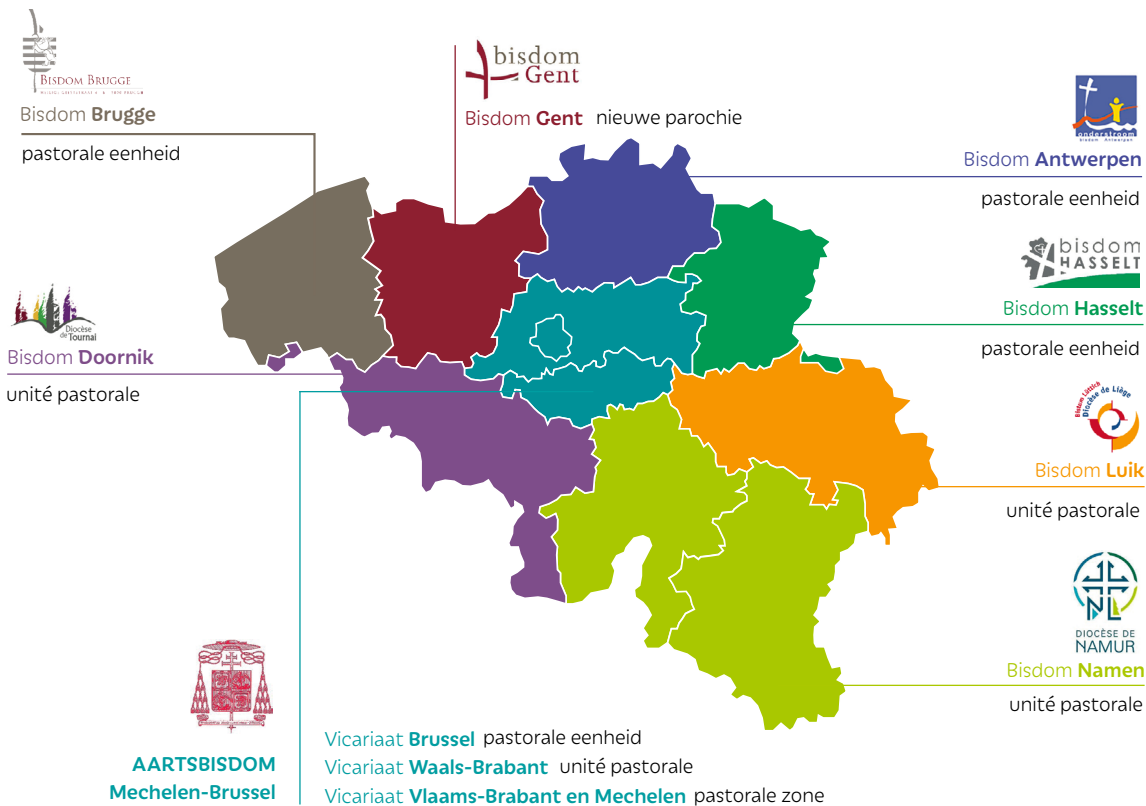
Het dalend aantal priesters en de vergrijzing die daarmee gepaard gaat, maakt dat verschillende bisdommen priesters ontvangen die uit het buitenland afkomstig zijn. Ze zijn regelmatig verbonden aan congregaties en aan nieuwe gemeenschappen en bewegingen.

In zijn eerste synodale decreet van 30 november 2013 schreef Mgr. Harpigny: "Van meet af aan was deze groepering bedoeld als een proces van 'wedergeboorte' en niet in de eerste plaats als een administratief soort herstructurering. Het ging erom de balans op te maken van de diepgaande veranderingen in de realiteit van onze dorpen en wijken, en een geloofwaardige en coherente manier te vinden om Christus te verkondigen aan onze tijdgenoten. In een context waar er minder katholieken zijn dan vroeger, is het leven in een pastorale eenheid meer en meer geëvolueerd naar een delen van leven en middelen tussen parochies, alsook naar een steeds nauwere samenwerking tussen gewijde ambtsdragers en leken."

Het actuele en potentiële belang daarvan verschilt sterk van bisdom tot bisdom. Taal speelt daarin een grote rol, in de mate dat het Frans veel meer verspreid en gekend is dan het Nederlands. Het onthaal van en de samenwerking met deze nieuwe groep priesters vraagt om een inspanning van alle betrokkenen, een sensibilisering voor taal- en cultuurverschillen en het stimuleren van broederlijkheid en collegialiteit tussen de priesters. In sommige bisdommen werd daarrond een heuse werking opgezet die veel verder gaat dan taalkennis, maar ook spiritualiteit, samenhangigheid en bemoediging beoogt. De groep Amandus Internationaal in het bisdom Antwerpen is daarvan een mooi voorbeeld.

Nieuwe benamingen

Bezoek van paus Franciscus: 'Hoopvol onderweg'

*Hoopvol
onderweg*

PAUS FRANCISCUS
BELGIË 2024

© Jacques Bihin

Het bezoek van paus Franciscus aan België van 26 tot 29 september 2024 was een historisch moment, bijna 30 jaar na het laatste bezoek van een paus aan ons land. Het bezoek, op uitnodiging van de Leuvense universiteiten ter gelegenheid van hun 600-jarig bestaan, was rijk aan vieringen, symbolen, ontmoetingen en toespraken, die soms ook reacties uitlokten. In de pers overschaduwden deze reacties soms de uitzonderlijke momenten die beleefd werden tijdens de hoogtepunten van het bezoek, in het bijzonder de “uitverkochte” viering in het Heizelstadion en de Hope Happening die door duizenden jongeren werd bijgewoond.

Het bezoek van de paus aan de ‘periferieën’

Voor paus Franciscus stond het concept van de “periferie” centraal in zijn pastorale, theologische en missionaire visie op de Kerk. Deze term is niet beperkt tot een geografisch begrip; het omvat existentiële, sociale, culturele en spirituele realiteiten. Dit is wat de “periferie” betekent voor paus Franciscus:

1. Plaatsen van sociale marginalisatie

Dit zijn gebieden of groepen mensen die uitgesloten, arm, vergeten of verstoten zijn door de samenleving: daklozen, migranten, gevangenen, geïsoleerde ouderen, drugsverslaafden, enz. Franciscus nodigt de Kerk uit om naar buiten te treden en hen te ontmoeten.

2. De existentiële periferie

Dit zijn menselijke situaties die gekenmerkt worden door lijden, twijfel, zonde, eenzaamheid of een gebrek aan betekenis. De paus moedigt gelovigen aan om niet “in zichzelf gekeerd” te blijven, maar om uit te gaan en te luisteren, te begrijpen en wie in deze gebieden van innerlijke crisis leven, te begeleiden.

3. Culturele en religieuze periferieën

Dit verwijst ook naar contexten die ver verwijderd zijn van het christendom, waar het geloof niet aanwezig is of niet meer wordt beleefd. De paus roept op tot een respectvolle en vreugdevolle evangelisatie van deze plaatsen en mensen.

4. Een oproep tot 'missionaire outreach'

In *Evangelii Gaudium* (zijn apostolische exhortatie van 2013) zegt hij dat de Kerk "er op uit moet trekken": "Ik heb liever dat een Kerk die beschadigd, gewond en vuil is de straat op gaat, dan een Kerk die ziek is van geslotenheid en comfort."

Samengevat:

Voor paus Franciscus is de periferie de plek waar God zich aanwezig stelt, waar de Kerk naartoe moet gaan, niet om te domineren, maar om te dienen, te luisteren, te genezen en lief te hebben. Het is een concrete manier om het evangelie te beleven in de wereld van vandaag.

Het bezoek van paus Franciscus aan België in september 2024 was een concrete illustratie van zijn engagement voor een Kerk "in beweging", met aandacht voor de sociale, menselijke en existentiële periferie. Verschillende hoogtepunten van de reis belichaamden deze pastorale oriëntatie:

Ontbijt met kansarmen in Sint-Gillis: "Het is fijn om de dag te beginnen met vrienden!"

Op zaterdagochtend 28 september koos de paus ervoor om zijn dag te beginnen met een ontbijt met daklozen, migranten en vrijwilligers van de solidariteitsorganisatie van de parochie Sint-Gillis in Brussel. Zittend in het midden van de kerk, rond thermosflessen koffie en manden met croissants, luisterde hij naar aangrijpende getuigenissen, in het bijzonder die van Christian, een Kameroenees die onder gevaarlijke omstandigheden de Middellandse Zee was overgestoken. Dit krachtige gebaar symboliseert een Kerk die zich beschikbaar stelt, die luistert en die de tafel deelt met de meest kwetsbaren.

Ontmoetingen met ouderen

Op vrijdag 27 september, na zijn officiële ontmoeting met de autoriteiten (in het kasteel van Laken), bracht de paus een verrassingsbezoek aan het Home Sint-Jozef in de Brusselse Marollenwijk. In deze instelling van de Kleine Zusters der Armen wonen ernstig zieke bejaarden met een laag inkomen. Franciscus kwam onaangekondigd en ging tussen de bewoners en het personeel zitten. “Ik zeg en bid voor jullie. Bid voor mij.”, zei de paus in het Frans. Hij sprak individueel met verschillende bewoners.

De toon van de ontmoeting was broederlijk en warm. De paus bood de bewoners op zijn beurt een beeldje aan van de heilige Laurentius (een symbool van nabijheid tot de armen) en benadrukte dat ouderen en zieken “een rijkdom van de Kerk” zijn.

Toespraak in de Basiliek van Koekelberg: barmhartigheid en nabijheid

Tijdens zijn ontmoeting met bisschoppen, priesters, diakens, gewijden en pastoraal werkers in de Basiliek van het Heilig Hart in Koekelberg, benadrukte de paus drie sleutelwoorden: evangelisatie, vreugde en barmhartigheid. Hij moedigde de Kerk in België aan om “een gemeenschap te zijn die dicht bij de mensen staat, die hen begeleidt en getuigt door gebaren van barmhartigheid”, en onderstreepte het belang van een open en gastvrije Kerk.

© Jacques Bihin

Dialogo met universiteiten: kwetsbaarheid en sociale rechtvaardigheid

In Leuven en Louvain-la-Neuve ontmoette de paus studenten en academici om te praten over thema's als de opvang van vluchtelingen en klimaatverandering. Deze uitwisselingen benadrukten de inzet van de Kerk voor de meest kwetsbaren en haar zorg voor sociale rechtvaardigheid, in lijn met de zorgen van onze hedendaagse maatschappij.

Ontmoeting met slachtoffers van misbruik: luisteren en erkennen

De paus had ook een ontmoeting met slachtoffers van seksueel misbruik binnen de Kerk. Hoewel sommigen hun bedenkingen hadden bij de draagwijdte van zijn woorden, was de ontmoeting voor velen van hen een moment van erkenning van hun lijden en van het belang van luisteren en medeleven.

Een Kerk in beweging: 'Hoopvol onderweg'

Het officiële motto van het bezoek, 'Hoopvol onderweg', geïllustreerd met een logo dat een weg voorstelt die België doorkruist met mensen van verschillende afkomst, symboliseert een dynamische Kerk, in beweging met iedereen, op weg naar een toekomst vol hoop.

Deze verschillende aspecten van het bezoek van paus Franciscus aan België illustreerden zijn voortdurende zorg voor een Kerk die zich uitstrekt naar de periferie, door dicht bij gemarginaliseerde mensen te staan, te luisteren naar hun lijden en zich concreet in te zetten voor een meer rechtvaardige en broederlijke samenleving.

Officieel programma van het bezoek

Donderdag 26 september 2024

- **19u10** Aankomst op de luchtmachtbasis Melsbroek en welkomstceremonie.

Vrijdag 27 september 2024

- **09u15** Beleefdheidsbezoek aan de Koning der Belgen in het kasteel van Laken.
- **09u45** Ontmoeting met de Eerste Minister.
- **10u00** Ontmoeting met de autoriteiten, overheidsinstanties en het maatschappelijk middenveld.
- **11u30** Verrassingsbezoek aan de bewoners van het Home Sint-Jozef, van de congregatie van de Kleine Zusters der Armen.
- **16u30** Ontmoeting met universiteitsdocenten in de Promotiezaal van de KU Leuven.
- **18u30** Ontmoeting met slachtoffers van seksueel misbruik binnen de kerk.

Zaterdag 28 september 2024

- **09u15** Verrassingsbezoek aan de Sint-Gilliskerk in Brussel voor een ontbijt met daklozen en migranten.
- **10u00** Ontmoeting met bisschoppen, priesters, diakens, gewijden, seminaristen en pastoraal werkers in de Basiliek van het Heilig Hart in Koekelberg.
- **16u30** Ontmoeting met studenten en leden van de universitaire gemeenschap in de Aula Magna van de UCLouvain in Louvain-la-Neuve.
- **18u15** Privé-ontmoeting met leden van de jezuïeten.
- **20u30** Verrassingsbezoek aan het jongerenfestival 'Hope Happening'.

Zondag 29 september 2024

- **10u00** Eucharistie in het Koning Boudewijnstadion in Brussel.
- **12u15** Afscheidsceremonie op de luchtmachtbasis van Melsbroek.
- **12u45** Vertrek met het vliegtuig naar Rome.

HOPE HAPPENING

De *Hope Happening* was een jongerenfestival dat op 28 en 29 september in Brussel werd georganiseerd ter gelegenheid van het bezoek van paus Franciscus aan België. Geïnspireerd door de Wereldjongerendagen, bracht het evenement ongeveer 5.500 jongeren van 12 tot 30 jaar samen, gelovigen, niet-gelovigen en mensen op een spirituele zoektocht, uit heel België en Europa.

Doelstellingen en geest van het festival

De *Hope Happening* wilde jongeren ruimte bieden om elkaar te ontmoeten, na te denken en hun geloof, sociale verantwoordigheid en hoop te vieren. Het evenement werd georganiseerd door een veertigtal christelijke verenigingen uit Vlaanderen, Wallonië en Brussel, met de steun van de Bisschoppenconferentie van België, en maakte deel uit van een inclusieve en intergenerationele dynamiek.

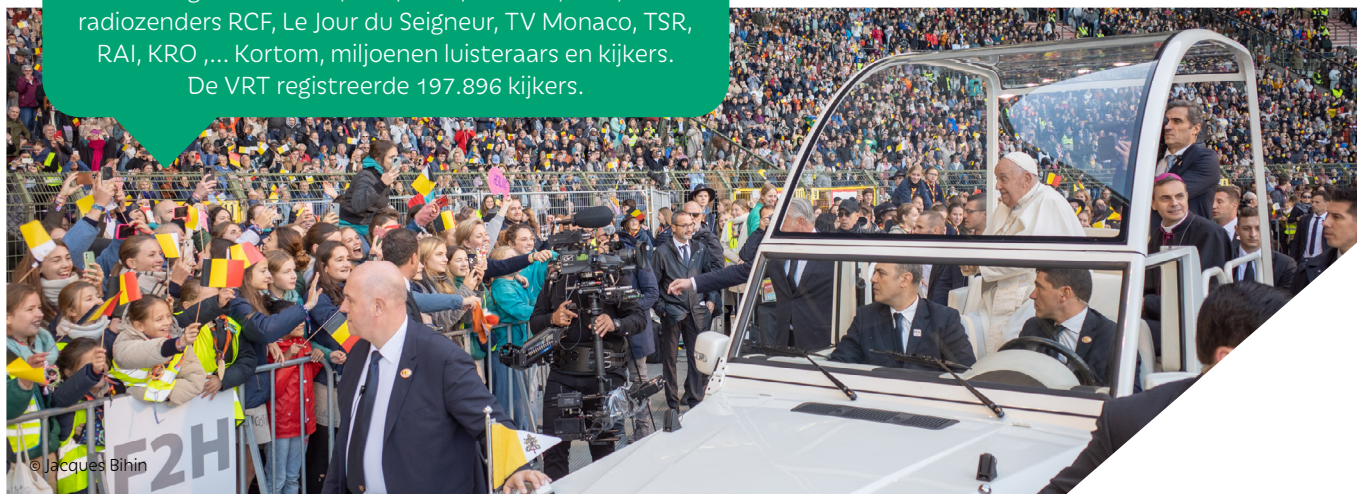
Zes hoogtepunten in het programma

1. **Walk of Hope:** Een spirituele wandeling naar Brussels Expo, onderbroken voor ontmoetingen rond de thema's eenheid, klimaat en vluchtelingen.
2. **City of Hope:** Inspiratiedorp met creatieve workshops over geloof, hoop en andere hedendaagse thema's.
3. **Circle of Hope:** Presentaties van geëngageerde persoonlijkheden, die hun ervaringen delen op het snijvlak van geloof en maatschappelijke betrokkenheid.
4. **Music of Hope:** Muziekfestival met artiesten als LZ7, Portland, Jean Bosco Safari en dj-priester Padre Guilherme, met een mix van pop, rock, worship, hiphop en electro.
5. **Night of Hope:** Een nacht van spirituele festiviteiten, met een overdekte camping in Brussels Expo.
6. **Prayers of Hope:** Een tijd van gebed en meditatie, met een gezamenlijke wake bij zonsondergang.

Verrassingsbezoek van paus Franciscus

Op zaterdagavond daagde paus Franciscus onverwacht op op de Hope Happening, waarbij hij zich bij de jongeren voegde voor een moment van delen en gebed. Hij moedigde hen aan om “lawaai te maken” en “nooit te vergeten te bidden”, en benadrukte het belang van vreugde en onschuld in het spirituele leven. Hij nam ook de tijd om de deelnemers te begroeten en selfies met hen te nemen.

De eucharistie, opgenomen in Brussel door de teams van Franck Vilano, werd wereldwijd uitgezonden via Enx en EBU en live door CTV (Vaticaanse TV), en in het bijzonder in onze regio door RTBF, VRT, VTM, RTL-TVI, KTO, en de radiozenders RCF, Le Jour du Seigneur, TV Monaco, TSR, RAI, KRO ,... Kortom, miljoenen luisteraars en kijkers. De VRT registreerde 197.896 kijkers.

Kardinaal Robert Francis Prevost – de toekomstige paus Leo XIV – maakte deel uit van de delegatie die paus Franciscus vergezelde tijdens zijn reis naar België. Hij staat rechts op de foto.

Afsluiting met pauselijke mis

Het festival werd op zondag 29 september afgesloten met een plechtige eucharistieviering die werd opgedragen door paus Franciscus in het Koning Boudewijnstadion, bijgewoond door zo'n 40.000 gelovigen. Dit hoogtepunt markeerde het einde van de Hope Happening en het pauselijk bezoek aan België.

40.000 deelnemers aan de **mis op zondag 29 september in het Koning Boudewijnstadion**, waarvoor alle plaatsen in enkele minuten waren gereserveerd via de online ticketing.

5.500 jongeren op het **festival 'Hope Happening'**.

3.000 gasten bij de **ontmoeting van de paus** met pastoraal werkers in de Basiliek van Koekelberg.

© Jacques Bihin

Synodaliteit: tweede sessie van de Bisschoppensynode en slotdocument

Voor een synodale Kerk
communio | participatio | missio

De tweede sessie van de 16e Algemene Bisschoppensynode werd gehouden van 2 tot 27 oktober 2024.

Het thema was *Een synodale Kerk: gemeenschap, participatie en zending*.

Het belangrijkste doel van de Synode over Synodaliteit, gelanceerd door paus Franciscus in oktober 2021, is het vernieuwen van de manier waarop de katholieke Kerk functioneert door het concept van *synodaliteit*, d.w.z. 'samen op weg gaan' in de Kerk, te verdiepen.

De belangrijkste doelstellingen van de Synode over Synodaliteit:

1. Luisteren naar het volk van God:

De synode wil luisteren naar alle gedoopten – leken, religieuzen, priesters, bisschoppen – maar ook naar diegenen in de periferie, die vaak uitgesloten of gemarginaliseerd zijn. Het doel is om een proces van wederzijds luisteren aan te moedigen op alle niveaus van de Kerk.

2. Iedereen aanmoedigen om deel te nemen:

Een van de doelen is om alle leden van de Kerk actief te betrekken bij haar leven en zending, waarbij men een starre hiërarchische visie overstijgt om medeverantwoordelijkheid te kunnen waarderen.

3. Het versterken van verbondenheid in verscheidenheid:

De synode streeft ernaar de banden van gemeenschap tussen de verschillende leden van de Kerk te versterken, met respect voor de diversiteit van culturen, tradities en lokale contexten.

4. **Samen de toekomstige richting van de Kerk bepalen:**

Door middel van een proces van spirituele onderscheiding moet de synode helpen de wegen te identificeren die de Kerk moet inslaan om trouwer te zijn aan haar missie in de wereld van vandaag.

5. **Hervorming van kerkelijke structuren en praktijken:**

De synode zou kunnen leiden tot concrete hervormingen op het gebied van bestuur, de rol van leken (vooral vrouwen), besluitvorming en de manier waarop de Kerk in dialoog gaat met de samenleving.

Samengevat:

De Synode over Synodaliteit gaat niet alleen over een bepaald thema (zoals eerdere synodes), maar over de manier waarop de Kerk functioneert, beslissingen neemt en haar zending beleeft. Het is een spiritueel, kerkelijk en pastoraal proces gericht op het bouwen van een meer synodale Kerk: meer inclusief, participatief en missionair.

Deze synode is opgevat in drie fasen:

- **Eerste fase (2021 - 2023):** 'overleg met het volk van God'. Deze fase zelf bestond uit drie fasen: een diocesane fase, een nationale fase en een continentale fase.
- **Tweede fase (2023-2024):** 'de onderscheiding van de pastores'. In deze fase werden de eerste en tweede sessie van de 16e Algemene Bisschoppensynode gehouden.
- **Derde fase (2025-2028):** implementatie

Einddocument van de tweede sessie van de synode

<https://www.kerknet.be/sites/default/files/SLOTDOCUMENT%20SYNODE-volledig%20en%20zonder%20snijtekens.pdf>

https://www.synod.va/content/dam/synod/news/2024-10-26_final-document/FRA---Documento-finale.pdf

In 2024, aan het einde van de tweede sessie van de synode, werd een **slotdocument** gepubliceerd. Het wordt al beschouwd als onderdeel van de derde fase van de synode, de implementatie.

Wat staat er in dit slotdocument? De kijk van een diaken

We zijn aanbeland in de ontvangstfase of de 'verteringsfase' van de synode die in oktober 2021 door paus Franciscus werd geïnitieerd. Voor de Heilige Vader "bevat het slotdocument aanwijzingen die (...) nu in praktijk kunnen worden gebracht in de lokale Kerken en groepen van Kerken (...) om steeds vollediger de stijl te leren en te ontwikkelen die eigen is aan de synodale missionaire Kerk". We moeten deze *stijl* samen leren, beetje bij beetje, met de steun van de Heilige Geest, die ons helpt het te begrijpen als "een proces van bekering".

Tijdens het synodale proces werden *drie* nauw verwante *praktijken* erkend als essentieel om een authentiek synodale Kerk te zijn: het *onderscheidingsvermogen* voor de zending van de Kerk, de samenhang van *besluitvormingsprocessen* en de cultuur van *transparantie*, *verantwoording* en *evaluatie*. Een zorgvuldige lezing van het slotdocument van de XVIe gewone algemene vergadering van de bisschoppensynode laat zien dat een interne logica aan al deze praktijken ten grondslag ligt en ze stuurt als een ondersteunende structuur. Het is, volgens de uitdrukking die in het slotdocument wordt gebruikt, "de logica van *nihil*

sine": "*niets zonder de bisschop*", "*niets zonder zijn prieterraad, niets zonder de instemming van het volk*". Het is precies deze logica van het drievoudige "*niets zonder*" die dient als het ecclesiologische referentiekader en de garantie van kerkelijke gemeenschap die essentieel is voor de missie van de synodale Kerk. Dus "waar deze logica van het *nihil sine* wordt doorbroken, wordt de identiteit van de Kerk verduisterd en haar zending belemmerd". Het onderscheidingsvermogen voor de zending van de Kerk is effectief aan het werk waar het volk van God *op deze plaats*, met een beroep op alle gaven van wijsheid die de Heer in de Kerk uitdeelt en geworteld in de *sensus fidei* die aan alle gedoopten is meegedeeld, probeert in de gebeurtenissen, eisen en verzoeken van vandaag te identificeren "wat de tekenen zijn van Gods aanwezigheid of doel" en samen te zoeken "wat de Geest tot de Kerken zegt" (Openb. 2,7). Deze onderscheiding is *niet* kerkelijk *zonder* de bisschop, *zonder* zijn raad van priesters en diakens en *zonder* de actieve deelname van de gedoopten in hun rijke verscheidenheid. "Daarom is het essentieel om brede deelname aan het onderscheidingsproces te bevorderen, met bijzondere aandacht voor de betrokkenheid van mensen in de marge van de christelijke gemeenschap en de samenleving". Het is dezelfde logica van "*niets zonder*" die er ook voor zorgt dat besluitvormingsprocessen goed

© Vatican Media

worden gestructureerd, door middel van het binomium 'decision making' en 'decision taking'. Dankzij deze logica van "niets zonder" is het mogelijk om de valstrik te vermijden van het tegenover elkaar plaatsen van *raadpleging* en *beraadslaging*, want "in de Kerk vindt beraadslaging plaats met de hulp van allen, en nooit zonder de pastorale autoriteit die uit hoofde van zijn ambt beslist". Met andere woorden, het is de logica van het drievoudige "niets zonder" die door de articulatie van de twee fasen van raadpleging en beraadslaging ertoe bijdraagt dat de genomen beslissingen de vrucht zijn van ieders gehoorzaamheid aan wat God wil voor zijn Kerk". Deze zelfde logica van "niets zonder" biedt een kader en een kerkelijke structuur voor de praktijken van verantwoording en evaluatie, in een geest van evangelische transparantie; transparantie die "een garantie vormt voor het vertrouwen en de geloofwaardigheid waar een synodale Kerk, met aandacht voor relaties, niet zonder kan". In een synodale Kerk "moet het vertrouwen wederzijds zijn: zij die beslissingen nemen moeten het volk van God kunnen vertrouwen en naar hen luisteren. Het volk moet op zijn beurt de gezagsdragers kunnen vertrouwen".

© Bisdom Doornik

Het is duidelijk dat het aanleren en ontwikkelen van deze bijzondere stijl van missionaire synodale Kerk, gebaseerd op de logica van “*niets zonder*” de bisschop, *zonder* zijn raad van priesters en diakens en *zonder* de instemming van het gedoopte volk, een lang en geduldig proces van bekering zal zijn. Vooral als we weten hoezeer “de Latijnse katholieke Kerk vele eeuwen lang gekenmerkt is geweest door de persoonlijke uitoefening van het pastorale gezag, ten koste van de collegiale uitoefening in brede zin”.

Robert R. Sebisaho, diaken

Docent godsdienst aan het IET Notre-Dame (Charleroi)

De derde fase van het synodale proces loopt van 2025 tot 2028 en heeft tot doel de resoluties in het slotdocument van de tweede fase te implementeren.

Het document **“Trajecten voor de uitvoeringsfase van de synode”** werd op **7 juli 2025** openbaar gemaakt door het secretariaat-generaal van de synode en markeert de officiële start van deze derde fase.

Het document verdeelt het proces in verschillende belangrijke fasen:

Periode

Belangrijkste fase

Mei 2025

Publicatie van het **kaderdocument** met praktische richtlijnen

Juni 2025 - december 2026

Fase van **lokale experimenten** in bisdommen en groeperingen - vernieuwde praktijken, participatieve structuren, uitgebreide bedieningen, enz.

24-26 oktober 2025

Jubileum van de synodale teams en medezeggenschapsorganen: een hoogtepunt van collectieve erkenning

2027

Evaluatievergaderingen achtereenvolgens in de bisdommen (1e semester) daarna op nationaal en interkerkelijk niveau (2e semester)

1e kwartaal 2028

Continentale evaluatie van ervaringen

Juni 2028

Publicatie van het **Instrumentum laboris** voor de Kerkvergadering

oktober 2028

Kerkvergadering in het Vaticaan, afronding van het proces

In het voorbereidende document dat in **juli 2025** werd gelanceerd, wordt een **adaptieve en participatieve routekaart** voorgesteld, met een methode die gebaseerd is op **lokale experimenten, geleidelijke evaluatie** op verschillende niveaus en **het delen van goede praktijken**, met als hoogtepunt een **Kerkvergadering in oktober 2028**. De aanpak nodigt alle delen van de Kerk uit om deel te nemen aan een synodaal proces dat concreet en creatief is en aangepast aan elke context.

© Jente Vandewijer

The image features a decorative border at the top and bottom. It consists of a repeating pattern of icons on a teal background. The icons include groups of three stylized human figures, a nun in a habit with a cross, a priest in clerical attire with a cross, and a group of three stylized human figures. The central part of the image is a dark teal horizontal band containing the title text.

De Kerk in cijfers

3.528 parochies

Alle bisdommen werken aan samenwerkingsverbanden tussen parochies binnen pastorale eenheden. Eind 2024 waren er al 427 pastorale eenheden opgericht (op een streefcijfer van 507).

33 Aantal kerken dat in 2024 buiten gebruik is gesteld en waarvoor de bisschop een decreet heeft ondertekend

90 Aantal parochies opgeheven bij bisschoppelijke decreet in 2024

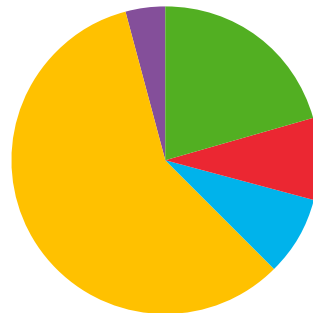

1 Aantal kerken dat in 2024 buiten gebruik is gesteld en werd toegewezen aan andere christelijke erediensten

Leken (niet gewijd) met een pastorale opdracht

- **956 leken** benoemd door de bisschop om te werken in een **parochie** of **pastorale eenheid**
- **403 leken** door de bisschop benoemd voor een pastorale opdracht in de **caritatieve sector** (ziekenhuizen, woonzorgcentra, instellingen voor personen met een beperking)
- **391 leken** die door de bisschop benoemd zijn in de **diensten van het bisdom**
- **2.708 leken** met een mandaat om mee te werken in de **pastoraal binnen het bisdom** (bijvoorbeeld om voor te gaan in gebedsdiensten, om uitvaarten te leiden in kerken of crematoria). De meesten van hen zijn vrijwilligers.
- **191 pastorale werkers in opleiding** met het oog op een benoeming.

Betaalde medewerkers van de bisdommen en het Interdiocesane Centrum (betaald uit de eigen middelen van de diocesane en interdiocesane vzw's):
communicatie, administratie, onderhoud, ...

 229,84
vte

Priesters

Een priester is een door de bisschop gewijde man die na zijn seminarieopleiding wordt aangesteld in een parochie en/of als aalmoezenier (bijvoorbeeld in een ziekenhuis of gevangenis) of in het onderwijs.

1.678

diocesane priesters

909 diocesane priesters hebben een zending ontvangen van hun bisschop ('canonieke benoeming')

4 priesterwijdingen in 2024

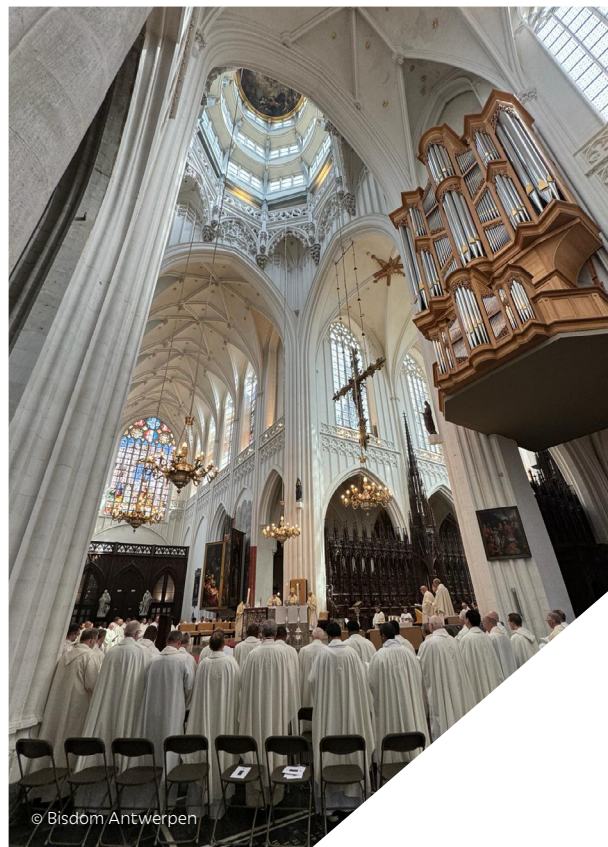
5 ambtsverlatingen van diocesane priesters in 2024

383 priesters van andere bisdommen (voornamelijk buitenlandse) die in Belgische bisdommen meewerken

1.685 priesters-religieuzen

315 priesters-religieuzen die in parochies meewerken

31 seminaristen, waarvan **26** Belgen

© Bisdom Antwerpen

Permanente diakens

Een diaken is een alleenstaande of getrouwde man die door de bisschop gewijd werd. Samen met de priester staat hij ten dienste van de gemeenschap, met bijzondere aandacht voor zieken, armen en hulpbehoevenden. Hij neemt ook deel aan de prediking en de liturgie: hij mag doopsels, huwelijken, uitvaarten en gebedsdiensten vieren.

527 permanente diakens

277 diakens met een canonieke benoeming

20 diakens in opleiding

5 diakenwijdingen in 2024

1 ambtsverlating

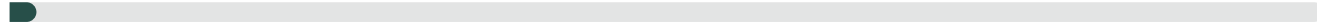

Vrijwilligers

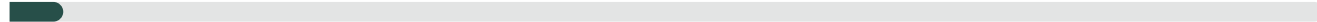
108.728 parochievrijwilligers

2.527 vrijwilligers in zorginstellingen

4.779 vrijwillige ziekenbezoekers in parochies en pastorale eenheden

Studies en opleidingen

Elk jaar studeren honderden gelovigen theologie, aan hogere theologische instituten of bij het CCV, met als doel andere gelovigen te dienen of te onderrichten.

Hogere Instituten voor Godsdienstwetenschappen

1.068 studenten

CCV 'Christelijke Cultuur Vandaag'

Partner in christelijk onderwijs

12.718 deelnemers aan vormingen

Gevangenis-aalmoezeniers

De katholieke gevangenispastoraal staat klaar voor gedetineerden.

De aalmoezeniers geloven dat een misdaad niemand kan opsluiten in een lot waar geen licht, geen hoop en geen liefde is. Deze hoop gaat niet voorbij aan de slachtoffers van misdaden, wat ze ook mogen zijn. Het hart van de aalmoezenier is altijd gericht op de slachtoffers.

Deze overtuiging moet de gedetineerde in staat stellen het vertrouwen in het leven te herwinnen en te geloven in tederheid en vergeving.

Bisdom bij de strijdkrachten

Het doel van de katholieke aalmoezeniersdienst binnen de Federale Overheidsdienst (FOD) Defensie is religieuze en morele bijstand te verlenen aan militair personeel burgers die in dienst zijn, en aan hun gezinnen.

2.000 bereikte personen per week

Nationale Pastoraal voor de Burgerluchtvaart

De Nationale Pastoraal voor de Burgerluchtvaart is een initiatief van de katholieke Kerk in België met als doel spirituele steun te bieden aan mensen die in de burgerluchtvaart werken en aan reizigers. Deze pastoraal richt zich op het aanwezig zijn en luisteren naar mensen in de luchthavenomgeving.

Havenpastoraal - Stella Maris

'Stella Maris Antwerpen' maakt deel uit van een wereldwijd netwerk van 'Stella Maris'-huizen. Ze bevinden zich in alle grote havens. Zeevarenden van over de hele wereld kunnen er terecht. De sfeer is er een van gezelligheid, vriendschap, vertrouwen en veiligheid. In een 'Stella Maris'-huis kunnen zeevarenden terecht voor een vertrouwelijk gesprek met een pastor/aalmoezenier met wie ze hun strikt persoonlijke zorgen kunnen delen. Aan de bar kunnen ze drankjes bestellen, meestal en bij voorkeur in een taal die ze kennen. In de aangrenzende winkel vinden ze de kleine artikelen die ze dagelijks nodig hebben, zoals een tube tandpasta, postkaarten om naar thuis te sturen of een typisch souvenir uit Antwerpen of België.

3
vte

18
vrijwilligers

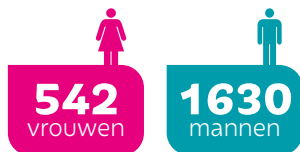

© Stella Maris

Bedienaars van de eredienst

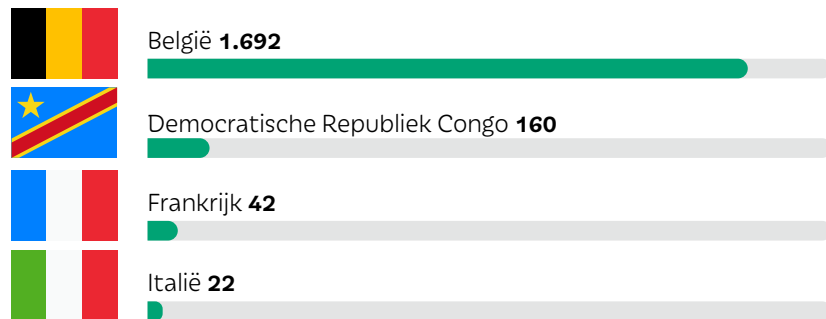
De term 'bedienaars van de eredienst' verwijst naar een persoon die actief is in de Kerk en wiens wedde wordt betaald door de federale overheid (FOD Justitie). Het gaat niet alleen om priesters, maar ook om diakens en opgeleide leken die door de bisschoppen worden aangesteld. In België zijn er

2.172
bedienaars van de eredienst
in de katholieke Kerk.

480 **buitenlandse** bedienaars van de eredienst op 2.172 (22 %)

De meest vertegenwoordigde nationaliteiten zijn:

© Anne Périer

Bedevaartsoorden

1.530.000 bezoekers aan de grote mariale heiligdommen in België

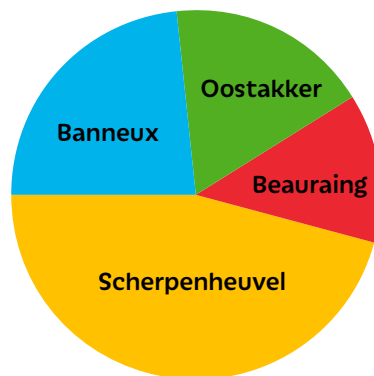
België

Ons land telt vier grote heiligdommen toegewijd aan de Maagd Maria.

Deze heiligdommen blijven bijzonder geliefd bij gelovigen.

In 2024 telden de vier grote Maria-heiligdommen samen **1.530.00 pelgrims**.

42,04 voltijdsequivalente medewerkers zijn beschikbaar om de pelgrims te ontvangen en te begeleiden. Daarnaast zijn er ook **288 vrijwilligers** actief.

Banneux

360.000 bedevaarders

Betaald personeel: 22,75 vte / vrijwilligers: 130

<https://banneux-nd.be/>

Oostakker

270.000 bedevaarders

Betaalde medewerkers: 4 vte / vrijwilligers: 80

<https://www.kerknet.be/organisatie/bedevaartsoord-oostakker-0>

Beauraing

200.000 bedevaarders

Betaalde medewerkers: 13,79 vte / vrijwilligers: 38

<https://sanctuairedebeauraing.be/>

Scherpenheuvel

700.000 bedevaarders

Betaald personeel: 11,5 vte / vrijwilligers: 40

<https://www.scherpenheuvel.be>

Buitenland

Lourdes

In 2024 trokken **5.401 Belgen** met een georganiseerde reis **naar Lourdes**. Een onbekend aantal ging individueel.

In 2024 werd de 75e verjaardag van de erkenning van de verschijningen van Banneux en Beauraing gevierd.

In juli 1949 ondertekende de bisschop van Namen het decreet tot erkenning van de 33 verschijningen van de Maagd Maria in Beauraing.

De bisschop van Luik deed hetzelfde voor de verschijningen in Banneux in augustus 1949.

75 jaar later hebben Beauraing en Banneux samen deze erkenning gevierd.

De veertiendaagse van erkenning opende op 15 augustus 2024 met het feest van Maria-Tenhemelopneming, dat duizenden pelgrims naar elk heiligdom bracht.

Pelgrims uit Banneux voegden zich bij de grote menigte op 22 augustus, het feest van Heilige Maria Koningin.

De twee weken eindigden in Banneux op 31 augustus, het feest van Maria, Moeder en Middelaars van genade, in aanwezigheid van een delegatie uit Beauraing.

In 2024 registreerden de 38 gecontacteerde
beziningscentra en gastenverblijven van
kloosters en abdijen

142.841 overnachtingen.

Beziningscentra en gastenverblijven van kloosters en abdijen

The image features a decorative border at the top and bottom. It consists of a repeating pattern of icons on a teal background. The icons include groups of three stylized human figures, a nun in a habit with a cross on her chest, and a priest in clerical attire with a cross on his chest. The central part of the image is a dark teal horizontal band containing the title in white text.

Sacramenten en religieuze praktijk

Sacramenten en religieuze praktijk in de katholieke Kerk in België in 2024

De kerncijfers over de sacramenten en de religieuze praktijk zijn gebaseerd op een jaarlijkse telling die in elke parochie van het land wordt uitgevoerd. De sacramenten worden geregistreerd in de daarvoor bestemde registers. Daarnaast wordt het aantal kerkgangers geteld op de derde zondag van oktober en tijdens de kerstvieringen.

In 2024 vierden de parochies in België :

Een meer weloverwogen en dus bewustere keuze

“Sinds enige tijd zijn we getuige van de geleidelijke overgang van een cultuurchristendom naar een overtuigingschristendom”, stelt Bart Willemen, secretaris van de Interdiocesane Commissie voor Catechese (ICC) en tegelijkertijd godsdienstleerkracht in het middelbaar onderwijs.

"Kandidaten worden zich steeds meer bewust van de noodzaak om de initiatiesacramenten (doopsel, eucharistie, vormsel) te ontvangen uit persoonlijke keuze, in plaats van uit gewoonte of familietraditie. Hoewel dit fenomeen soms aanleiding geeft tot beter overleg of zelfs discussie binnen gezinnen en parochiegemeenschappen, zijn veel leden van de Kerk van mening dat het hier om een positieve ontwikkeling gaat. Zo biedt de vraag om een sacrament te ontvangen vaak de kans tot een echte pastorale dialoog, waardoor de betekenis van het sacrament nader kan worden uitgediept en de plaats van het geloof in het leven van de kandidaat en zijn familie meer doordacht wordt. Dit betekent niet dat mensen worden afgewezen, maar wel dat er een proces van doordachte begeleiding en onderscheiding in gang wordt gezet, wat ertoe kan leiden dat sommige families of kandidaten van hun voornemen afzien. Tegelijkertijd is er een toename van het aantal aanvragen voor de initiatiesacramenten door jongeren boven de 14 jaar.

De grootste uitdaging ligt niet in het aantal sacramenten dat gevierd wordt, maar wel in de authentieke verkondiging van het Evangelie en in het onthalen van hen die gelovig op weg willen gaan," besluit Bart Willemen.

© Antonio Gravante/ Shutterstock.com

Eucharistieviering

De eucharistieviering op de **derde zondag van oktober** werd in 2024 bijgewoond door 173.335 gelovigen. Dit is een gewone zondag waarop geen speciale plechtigheid wordt gevierd.

In sommige parochies is het echter om praktische redenen niet langer mogelijk om elke zondag een viering te houden. Het aantal gelovigen op de derde zondag in oktober mag dus niet gelijk worden gesteld aan het aantal praktiserende katholieken dat minstens één keer per maand een eucharistieviering bijwoont. Dit aantal ligt in de praktijk hoger.

De telling in 2024 betekent een stijging van 3,6% voor heel België ten opzichte van het jaar voordien. Het is echter nog te vroeg om te spreken van een trendbreuk en moet dus in de toekomst nog bevestigd worden. De groei in het aantal kerkgangers lijkt een fenomeen te zijn dat zich vooral concentreert in stedelijke gebieden, waar levende religieuze gemeenschappen een extra aantrekkingskracht uitoefenen.

De vieringen **op kerstavond en op kerstdag** zelf werden dan weer bijgewoond door 408.375 gelovigen.

Verzoeken tot schrapping uit het doopregister:

4.780

Nietigverklaring van religieuze huwelijken:

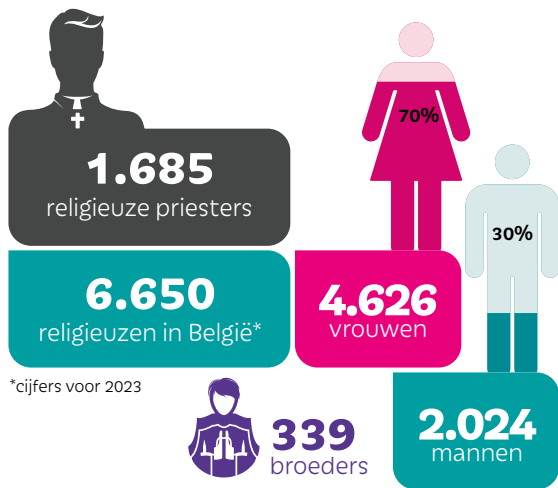
78

© Pastorale Eenheid Meiser

Religieuzen

De **COREB** (Conferentie van Religieuzen in België) verenigt de hogere oversten van Franstalig en Duitstalig België.

De **URV** (Unie van Religieuzen in Vlaanderen) is het overlegorgaan voor religieuzen in Vlaanderen, in het bijzonder voor de hogere, provinciale en/of regionale oversten die in Vlaanderen wonen.

© Luca Marciano

De COREB legt de nadruk op de professionalisering van ordes en congregaties.

Hoewel veel congregaties een beroep doen op externe boekhouders, management controllers of bedrijfsrevisoren, willen de economen van ordes en congregaties niet in het ongewisse blijven over de werking, de verplichtingen of de inzichten van boekhouding en financieel beheer.

Daarom organiseerde de COREB trainingsmodules voor economen over de volgende thema's:

- De belangrijkste boekhoudschema's en hun betekenis en nut bij het lezen van een balans en een winst- en verliesrekening
- Hoe uw bankier begrijpen?
- Wat is boekhouden in het religieuze leven en wat zijn de spirituele implicaties?
- Balans en winst- en verliesrekening lezen
- Hoe een boekhouding voeren van A tot Z, of toch bijna, binnen de context van een congregatie of religieus instituut?

Deze dagen brachten tussen de 15 en 25 deelnemers samen die econoom zijn van hun gemeenschap, klooster, regio of orde, met verschillende niveaus van ervaring. Het was een kans om op een zeer praktische manier de vereisten van boekhouden, financieel beheer en controleplicht in de specifieke context van religieuze congregaties en instituten onder de knie te krijgen. Er werd een beheersdriehoek uitgetekend die het onderscheid maakt tussen de functies van de persoon die beslist over en controle uitoefent op het beheer (de manager), de persoon die de cash bijhoudt, de rekeningen int en betaalt (de kassier) en de persoon die de rekeningen opstelt (de boekhouder). Deze driehoek maakte de noodzaak van teamwerk en samenwerking duidelijk.

Congregationele scholen: tijd om de balans op te maken en de erfenis door te geven

De URV benadrukt het spirituele erfgoed van congregatiescholen

Een groot aantal scholen werd in België gesticht door ordes en congregaties. Alleen al in Vlaanderen zijn er bijna vijfhonderd dergelijke onderwijsinstellingen.

In toenemende mate worden deze scholen toevertrouwd aan non-profitorganisaties die voornamelijk uit leken bestaan. De uitdaging is nu om het spirituele erfgoed van de religieuze stichters levend te houden binnen deze instellingen.

© Monkey Business Images/ Shutterstock.com

Hoe blijven deze scholen in contact met het erfgoed van hun stichters?

Scholen die gesticht werden door religieuzen blijven op een aantal manieren in contact met het erfgoed van hun stichters, zowel tastbaar als symbolisch. Dit zijn de belangrijkste manieren:

1. Overdracht van de fundamentele waarden

Scholen met een religieuze basis streven ernaar om de spirituele, morele en educatieve waarden van de stichter of congregatie die de school heeft opgericht, door te geven. Deze kunnen omvatten :

welwillendheid, solidariteit, rechtvaardigheid, vrede, respect voor het individu ;

speciale aandacht voor de meest kwetsbaren, in overeenstemming met het charisma van de stichter.

2. Verwijzingen naar de stichter in het schoolleven

De stichter wordt vaak genoemd op speciale momenten in het jaar: feesten, missen, retraites of specifieke vieringen.

Plaatsen in de school kunnen zijn of haar naam dragen (gebouwen, lokalen, kapel).

Portretten, citaten of geschriften van de stichter worden in de school opgehangen.

© Corodenkoff/ Shutterstock.com

3. Religieuze en pastorale opvoeding

Gelegenheden tot catechese, spirituele reflectie of religieuze viering stellen leerlingen in staat het christelijk geloof en de geest van de stichter te ontdekken.

Een pastoraal team zorgt ervoor dat deze band met het religieuze erfgoed van de school behouden blijft.

4. Lidmaatschap van een netwerk

Deze scholen maken vaak deel uit van een netwerk van instellingen die verbonden zijn met de religieuze congregatie (bijv. Maristenscholen, Lasalliaans onderwijs, enz.).

Dit netwerk helpt het erfgoed levend te houden door gezamenlijke opleidingen, uitwisselingen tussen scholen en gemeenschappelijke onderwijsprojecten.

5. Opleiding van personeel

Leerkrachten en opvoeders kunnen baat hebben bij een opleiding over de geschiedenis, de waarden en het educatieve project van de stichter.

Dit stelt hen in staat om deze erfenis dagelijks levendig te houden, zelfs wanneer de religieuzen fysiek afwezig zijn.

The image features a decorative border at the top and bottom. It consists of two rows of icons on a teal background. The icons include groups of three stylized human figures, a nun in a habit with a cross, a priest in clerical attire with a cross, and another group of three stylized human figures. The central text is white and set against a dark teal background.

Solidariteitsorganisaties

Broederlijk Delen strijdt tegen armoede en ongelijkheid in Afrika, Latijns-Amerika, Israël en Palestina. Het doet dat samen met 130 lokale organisaties.

<https://broederlijkdelen.be>

41 voltijdse en **36** deeltijdse medewerkers (69,2 vte) in België

20.000 vrijwilligers

14 betaalde medewerkers in partnerlanden

€5.486.443 giften, legaten en collectes

Entraide et Fraternité is een Belgische katholieke ngo voor ontwikkelingssamenwerking en internationale solidariteit, die ernaar streeft ongelijkheid te verminderen en sociaal onrecht te bestrijden.

<https://entraide.be/>

24,42 vte

180 vrijwilligers

€2.397.679 giften, legaten en collectes

Welzijnszorg beoogt een samenleving zonder armoede en uitsluiting. Zij wil de samenleving mobiliseren om de situatie van de meest achtergestelden daadwerkelijk te verbeteren.

<https://welzijnszorg.be/>

16
vte

vele duizenden
vrijwilligers

€1.508.579
giften, legaten en collectes

Action Vivre Ensemble werkt aan een zorgzame samenleving waarin arme mensen aan de rand van de samenleving hun fundamentele mensenrechten gerealiseerd zien.

<https://vivre-ensemble.be/>

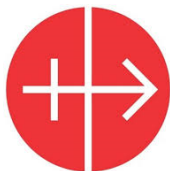
8,4
vte

250
vrijwilligers

€840.952
giften, legaten en collectes

Kerk in Nood Als katholieke liefdadigheidsorganisatie helpt Kerk in Nood gelovigen waar ze ook vervolgd, onderdrukt of in nood zijn, en dit door informatie, gebed en actie.

<https://www.egliseendetresse.be>

<https://www.kerkinnood.be/>

8,3
vte

15
vrijwilligers

€2.254.250
giften, legaten en collectes

missio

Missio is een internationale katholieke organisatie die zich inzet voor verdraagzaamheid, dialoog en solidariteit. Ze steunt concrete projecten die lokaal worden ontwikkeld door parochies, door gemeenschappen van religieuzen en door leken die zich inzetten voor de Kerk en de samenleving.

<https://www.missio.be/>

4,23
vte

5
vrijwilligers

€1.204.833
giften, legaten en collectes

Dialogue & Diversité

BePax is een organisatie voor permanente bijscholing die tot doel heeft het grote publiek en politieke leiders bewust te maken van de problemen rond racisme en discriminatie, om zo van hen actoren van verandering en gelijkheid te maken.

<https://www.bepax.org/>

6,9
vte

35
vrijwilligers

€2.163
giften, legaten en collectes

Pax Christi Vanuit een humanistische en christelijke inspiratie bevordert Pax Christi vrede, verzoening en rechtvaardigheid, zowel binnen onze eigen samenleving als in andere delen van de wereld. Het kiest voor vreedzame dialoog, samenwerking en vredelievende spiritualiteit gebaseerd op fundamentele rechten en vrijheden.

<https://www.paxchristi.be/>

5,8
vte

€242.466
giften, legaten en collectes

Justice et Paix De ngo 'Justice & Paix' focust op de onderlinge

afhankelijkheid van volkeren en werkt rond thema's als democratie, globalisering, exploitatie van natuurlijke hulpbronnen, gewapende conflicten, migratie, ...

<https://www.justicepaix.be/>

8,7
vte

224
vrijwilligers

€12.273
giften, legaten en collectes

caritas
international.be

Caritas Internationaal

In samenwerking met haar lokale,

nationale en internationale netwerken helpt Caritas International slachtoffers van geweld, natuurrampen en armoede in hun eigen land of wanneer ze op de vlucht zijn.

<https://www.caritasinternational.be>

170
vte

175
vrijwilligers

€8.070.543
giften, legaten en collectes

Caritas Hulpbetoon / Caritas Secours

Caritas Hulpbetoon en Caritas Secours werven fondsen voor de ondersteuning van projecten voor solidariteit en armoedebestrijding wereldwijd.

<https://caritasvlaanderen.be/nl/assistance/caritas-hulpbetoon>

<https://www.caritassecours.be/>

Caritas Hulpbetoon:

€491.336

giften, legaten en collectes

Caritas Secours:

€1.148.022

giften, legaten en collectes

The image features a dark teal background with a repeating pattern of white icons. The icons include groups of three people, a nun, a priest, and a group of three people. The title 'Seksueel misbruik' is centered in a large, bold, white sans-serif font.

Seksueel misbruik

Er kwamen **59 meldingen** binnen bij de contactpunten tussen **1 juli 2024 en 30 juni 2025**.

53 van de klachten die al in het vorige jaarverslag werden genoemd, maar die zich toen in een te vroeg stadium van afhandeling bevonden, zijn ook hier opgenomen.

Dit hoofdstuk is dus gewijd aan **112** meldingen :

Wat de **leeftijd** van de slachtoffers **op het moment van de melding** betreft, hebben we voor 9 personen geen gegevens. Van de 103 personen waarover we gegevens hebben, waren slechts 3 slachtoffers jonger dan 40 jaar (tussen 20 en 40 jaar) op het ogenblik van de aangifte.

5 slachtoffers waren al overleden en de melding werd gedaan door derden. Uit het rapport van vorig jaar blijkt dat in 2023-2024 15 slachtoffers werden gemeld door de familie omdat ze al waren overleden.

Van 10 slachtoffers kon niet worden vastgesteld in welke **fase van hun leven** het misbruik had plaatsgevonden, in tegenstelling tot de andere 102 slachtoffers. Van de slachtoffers van wie we de periode konden bepalen, waren 94 (92 %) ten tijde van het misbruik jonger dan 21 jaar (op dat moment meerderjarig) en 16 (16 %) jonger dan 10 jaar. Acht slachtoffers (8 %) waren ouder dan 21 jaar op het moment van het incident.

Voor 10 slachtoffers waren er geen concrete gegevens over de **context** waarin het misbruik plaatsvond.

In 44 gevallen (39%) vond het misbruik plaats in een schoolomgeving en in 21 gevallen (19%) in een parochiale context. Voor 13 slachtoffers (12%) gebeurde het misbruik in de zorgverlening. Voor 4 slachtoffers vond het misbruik plaats tijdens hun periode als misdienaar. 6 slachtoffers werden misbruikt binnen een jeugdbeweging. In 24 gevallen (21%) vond het misbruik plaats in diverse andere contexten.

Voor 97 (87%) van de 112 slachtoffers was het gerapporteerde misbruik meer dan 35 jaar oud, en zelfs meer dan 55 jaar voor 43 van hen (38%). Zeven (6%) van

© Envato Elements

de misdrijven werden na 2000 gepleegd. Het feit dat 7 van de misdrijven dateren van na 2000 kan de valse indruk wekken dat seksueel misbruik van minderjarigen latent doorgaat. Het gaat echter uitsluitend om grensoverschrijdend seksueel gedrag tussen volwassenen waarvan het slachtoffer zich in een kwetsbare situatie bevond.

59 mensen (53%) kregen een financiële vergoeding.

105 (94%) van de daders waren mannen en **7** (6%) vrouwen.

76 (67%) van de daders waren diocesane priesters van een bisdom of een religieuze orde. **25** (22%) waren leden van een broederorde. Onder de overigen bevonden zich **4** religieuzen, **1** diaken, **1** seminarist en **4** pastoraal aangestelden. We hebben geen informatie over de status van één dader.

99 (88%) van de daders waren al overleden toen het misbruik werd gemeld. De leeftijd van de **13** nog levende daders is op het moment van de melding: **1** jonger dan 40 jaar, **2** tussen 60 en 70 jaar en **10** boven de 70 jaar.

11 zaken van nog levende daders werden doorverwezen naar justitie.

De nog levende daders werden teruggebracht tot de lekenstaat of geschorst bij de uitoefening van hun pastorale of liturgische activiteit. Vijf daders werden gedwongen hun religieuze gemeenschap te verlaten of tot de lekenstaat teruggebracht.

<https://www.ottheo.be/bisschoppenconferentie/artikel/over-seksueel-misbruik-in-de-kerk-misbruik-melden>
www.cathobel.be/eglise-en-belgique/la-conference-des-eveques/abus-sexuels-dans-leglise/

Dit jaarverslag geeft geen exhaustief overzicht van de opvolging van seksueel misbruik in de kerk. Voor een meer volledig overzicht verwijzen we naar de andere jaarverslagen.

Katholieke media

Otheo

Mei 2024, lancering van Otheo ter vervanging van Kerknet
Otheo verenigt Kerknet.be, Kerkenleven.be en Halewijn.
info, dat Otheo Books wordt.

270.000 unieke bezoekers per maand

Meer dan 1.000 vrijwilligers

<https://www.otheo.be/>

KERK & leven

330.000 lezers per week

Duizenden vrijwilligers

<https://www.kerkenleven.be/>

CathoBel

50.000 bezoekers per maand
2,3 miljoen bekeken pagina's per jaar

<https://www.cathobel.be/>

Dimanche

81.800 lezers per week

CathoBel Dimanche

10,7 vte betaalde medewerkers

12 vrijwilligers

18.000 lezers per week

40 vrijwilligers

5 betaalde medewerkers

<https://www.tertio.be/>

Radio

9 betaalde medewerkers

120 vrijwilligers

135.000 luisteraars per dag

Porta Fidei magazine

oplage: 5.000; maandelijks

30.000 unieke bezoekers per maand

<https://www.radiomaria.be/>

5 radiozenders: 4 lokale (Brussel, Luik, Namen, Bastenaken) en 1RCF DAB+ voor heel België

20 betaalde medewerkers

250 vrijwilligers

160.000 luisteraars

Nieuwsbrief 'La Lettre aux Amis'

104.000 lezers

528 026 pagina's bekeken

<https://rcf.be/>

Sterke ontwikkeling van sociale netwerken en video, vooral met 1RCF België: 819.775 weergaven op sociale netwerken

TV-mis 42.991 kijkers per week

Eurovision-mis 37.918 kijkers per uitzending

Urbi et Orbi 78.402 kijkers

Pauselijke mis 29/09 197.896 kijkers

TV- & radiomis: 170.000 kijkers/luisteraars per week

"Il était une foi"

35.000 luisteraars/uitzending

45.000 kijkers/uitzending

1.010.000 kijkers/jaar

119.831 kijkers per dag

YouTube: 1,57 miljoen keer per maand
een video bekeken door inwoners van België

1,5 betaalde medewerkers

12 vrijwilligers

91.903 unieke bezoekers
<https://www.ktotv.com/>

1.880.040 paginaweergaves

1 betaalde medewerker

180 vrijwilligers

www.egliseinfo.be

Égliseinfo, bereik van 534.300 mensen, 6.428 volgers

Égliseinfo: bereik van 31.500 mensen, 1.959 volgers

2024: 10e verjaardag van Égliseinfo

Dominicanen.tv

Aantal hits: 402.410 weergaven in 2024

Video's: 1050

Abonnees: 22100

<https://www.dominicanen.org/nl>

Onderwijs

Vlaanderen

268.868

leerlingen

59,8%

katholieke basisschool

80.098

studenten

katholiek volwassenenonderwijs

351.203

leerlingen

70,3%

katholieke middelbare school

91.933

studenten

katholiek hoger onderwijs (hogescholen)

KU LEUVEN

Studenten: **59.965**

Faculteit Kerkelijk Recht: **120 studenten**

Faculteit Theologie en Religiewetenschappen:

828 studenten

318
vrouwen

510
mannen

74 nationaliteiten

Franstalige en Duitstalige gemeenschap

136.285

leerlingen

46%

katholieke basisschool

20.166

studenten

katholiek volwassenenonderwijs

230.433

leerlingen

71%

katholieke middelbare school

50.121

studenten

katholiek hoger onderwijs (hogescholen)

Studenten: **37.853**

Cursussen Kerkelijk Recht: ongeveer **45 studenten**

Nieuw in 2024: Universitair certificaat in 'Grondslagen van het kerkelijk recht: recht, ethiek en deontologie van pastoraal handelen': **15 studenten**

Faculteit Theologie en Religiewetenschappen:
421 studenten

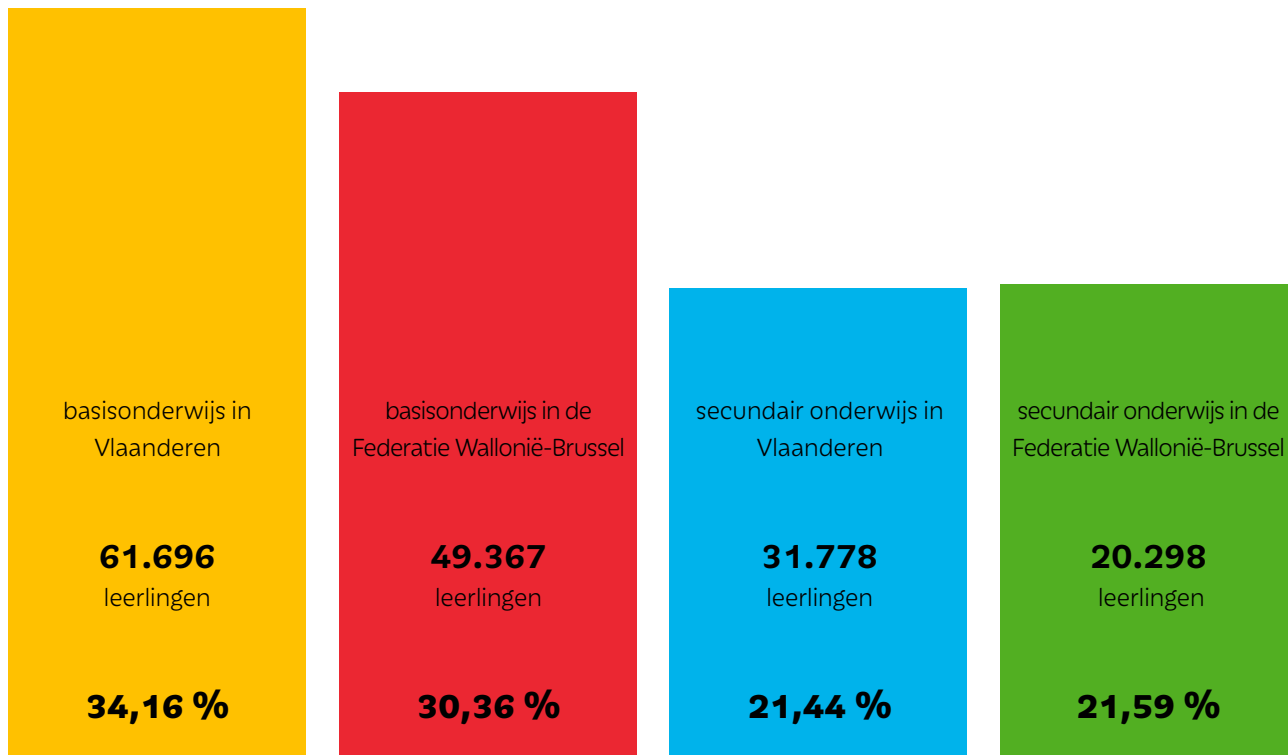

192
vrouwen

229
mannen

37 nationaliteiten

Officieel onderwijs

Studenten die de cursus rooms-katholieke godsdienst volgen:

© Mazurcbew.org.uk

Otheo

Otheo Books

Halewijnlaan 92 • 2050 Antwerpen

D/2025/5930/073

ISBN 978-90-8528-225-9

Verantwoordelijke uitgever:

Bruno Spriet

Guimardstraat 1

1040 Brussel

9 789085 282259